

Høringsdokument fra Norsk forening for Palliativ medisin

Vi viser til **høringen "Å bygge broer - Samhandling for pasienter med langvarig behov for koordinerte helsetjenester"**.

Høringsdokumentet oppfattes som grundig og gjennomarbeidet og gir et godt bilde av ulike modeller som har blitt prøvd ut i ulike land, med varierende resultat.

Palliasjonsomsorgen i Norge har utviklet seg betydelig i løpet av de siste 20 årene, og er et eksempel på samhandlingsstrukturer i utvikling lenge før den såkalte «samhandlingsreformen».

Av suksessfaktorer kan nevnes: Tverrfaglighet, pasienten i sentrum (holistisk tilnærming), spesialisert palliasjonstilbud parallelt med kompetansebygging i primærhelsetjenesten, integrering i den generelle helsetjenesten, fruktbart samarbeid med bl a Kreftforeningen i forhold til oppbygging av kreftkoordinatorfunksjon i kommunene, Kompetansesentere for palliasjon i alle helseregioner med ansvar for kompetansebygging, personellnettverk, forskning og mange lokale prosjekter kommunalt og interkommunalt, nettverk av ressursykepleiere i kommunene med ansvar for direkte pasientrettet palliasjon lokalt og veiledning i den generelle pleie- og omsorgstjenesten.

Det er utarbeidet flere pasientforløp som tar høyde for de kompliserte forløpene disse pasientene har. Ett eksempel er pasientforløp for palliativ behandling fra Helse Stavanger HF som bl.a. vises til i NOU 2017 «På liv og død».

Vi tror at erfaringene fra palliasjonsfeltet slik de framkommer bl.a. i NOU 2017 «På liv og død» vil være nyttige for legeforeningen i det videre arbeidet med planverk for samhandling i helsetjenesten generelt.